

PÅ TVÆRS

2. Nationale Palliative Kongres
28.-29. sept. 2023

Frivilligt arbejde og
samarbejde i
palliativ praksis -
muligheder og
udfordringer

Lektor og phd Karen Marie Sangild
Stølen – E 2023

Palliative care volunteer roles in Nordic countries: qualitative studies—systematic review and thematic synthesis

Karen Marie Sangild Stølen ^{1,2}, Mette Raunkjaer ², Kirstine Maria Vilhelm Grubert ³, Benjamin Olivares Bøgeskov ¹

ABSTRACT
Background: Given limited palliative care resources, volunteers can be viewed as an essential resource. To better understand the contribution of volunteers, it is useful to look at their roles in care systems with high levels of financial public welfare, such as those found in Nordic countries.
Aim: To develop research-based knowledge of experiences related to volunteer roles in palliative care in Nordic countries with similar welfare systems.
Design: Systematic review and thematic synthesis of qualitative studies.
Data sources: CINAHL, AHA, PsycInfo, SCOPUS, JBI, Scisearch, The Danish Knowledge Centre for Rehabilitation and Palliative Care, University of Southern Denmark, Hvidovre Hospital, Denmark.
Results: 11 articles were included in the review: seven Norwegian articles, three Swedish articles and one Danish article. Three overall themes emerged from analysis: (1) volunteers offered something different than professionals, (2) volunteering took place in professional domains, (3) volunteers were motivated by personal gains.
Conclusion: Volunteers provide valuable support to patients and next of kin that differs from professionals' support. Volunteers are motivated by direct interaction with patients and next of kin. Opportunities for interactions depend on the healthcare setting and professionals' understanding of volunteers' role. Formal training of volunteers is limited and supportive available professionals important to volunteers. Professionals' understandings of volunteers' role should be improved to strengthen their role in palliative care in Nordic countries.

Journal: 21 November 2022 | Accepted: 4 July 2022
 DOI: 10.1111/ha.15183

EMPIRICAL STUDIES

Volunteers do the fun stuff -- Experiences from volunteer-professional caregiver cooperation in nursing homes

Karen Marie Sangild Stølen Ph.D. Student, RN, MCN, Associate Lecturer^{1,2,3}

Abstract
Background: The number of volunteers in Danish nursing homes is increasing. Volunteers cooperate with professional caregivers to improve the residents' well-being and quality of life as a part of their palliative care. The Danish government encourages this volunteer involvement, which is partly intended to alleviate the resource constraints in municipal healthcare. Although volunteer roles are defined as complementary to the professional caregiver role, volunteer-professional caregiver cooperation can be challenging.
Aim: This article explores the challenges experienced in volunteer-professional caregiver cooperation in the general palliative care provided in nursing homes.
Method: A qualitative design and a sociological phenomenological approach were adopted to answer the research question: What is experienced as challenging in the cooperation between volunteer and professional caregivers in the provision of care for elderly residents in everyday life in a nursing home? And what meanings and understandings are associated with these experiences? Data were collected by combining participant observations and interviews, and thematic analysis structured the analytical process.
Findings: The analysis of 115 hours of participant observations in two Danish nursing homes with 30–40 volunteers involved and 16 interviews (eight with volunteers, eight with professional caregivers) identified two overall themes: 'Symbolic indications of them and us' (two sub-themes) and 'Meaning and action regarding the residents best interest' (three sub-themes).
Conclusions: An institutional distinction between volunteer versus professional caregiver domains contributed to a sense of 'them and us', which hindered common experiences and raised challenges concerning the mutual understanding of actions. The professional caregivers felt that they lacked the time to engage in social care activities with residents, for which volunteers otherwise had time. The coordinator role was a crucial link in coordinating the daily care activities for residents but marked by a sense of ambivalence among the professional caregivers.

KEYWORDS
 challenges, cooperation, experience, nursing home, palliative care, phenomenological, professional caregiver, qualitative, symbolic interactionism, volunteer

Additional supplemental material is available online. To view, please visit the journal web page: <http://dx.doi.org/10.1111/ha.15183>

Faculty of Health, Research and Development, Department of Nursing and Midwifery, University College Copenhagen, Copenhagen, Denmark

Faculty of Health, Department of Nursing and Midwifery, University College Copenhagen, Copenhagen, Denmark

Correspondence to: Karen Marie Sangild Stølen, Faculty of Health, Research and Development, Department of Nursing and Midwifery, University College Copenhagen, 1799 København, Denmark; kst30@uc.dk

Received 18 August 2021
 Accepted 10 December 2021

Check for updates

© Author(s) for this review 2022. No commercial use. See rights and permissions. Published by BMJ.

To cite: Stølen KM, Raunkjaer M, Vilhelm K, Grubert KM, Olivares Bøgeskov B. Palliative Care: Fun stuff ahead of time. *Journal of Caregiving*. 2022; 1(1):1–11. doi:10.1111/jocg.12001

BMJ Supportive and Palliative Care
 Scandinavian Journal of Caring Sciences

Docent Benjamin O. Bøgeskov

Professor Michael Hviid Jacobsen

PhD og lektor Karen Marie Sangild Stølen - E 2022

FRIVILLIGHED I PALLIATION

KVALITATIVE STUDIER AF MULIGHEDER OG UDFORDRINGER KNYTTET TIL FRIVILLIGES ARBEJDE OG SAMARBEJDE I DEN AFSLUTTENDE DEL AF LIVET HOS BORGERE I EGETHJEM OG PÅ PLEJEHJEM

AF KAREN MARIE SANGILD STØLEN PH.D. AFHANDLING 2022

Frivillige vågeres ulønnede arbejde hos døende – stedfortrædende omsorgsarbejde på nærværets betingelser

Karen Sangild Stølen, Michael Hviid Jacobsen & Mette Raunkjaer

Omsorg for døende borgere i palliative plejeforbuds i eget hjem og på plejehjem er en kommunal opgave. Frivillige tilbyder at være med til at løse denne velfærdspolige. Dette kvalitative studie undersøger to forsknings spørgsmål: (1) Hvad kendetegner frivillige vågeres arbejde, når de sidder hos døende? (2) Hvilke udfordringer og/eller muligheder er knyttet til grænser mellem frivilligt og professionelt arbejde hos døende i palliative plejeforbud? Deltagerobservation og interview udgør studiets metoder. Fire plejehjem i to kommuner og to vågergrupper gav adgang til observationer. 65 timeres deltagerobservation af vågeres arbejde i palliative plejeforbud og fælles samt 16 interviews med vågere, pårørende og professionelle udgør studiets empiriske materiale. Fenomenologisk omsorgsteori og et symbolisk interaktionistisk 'boundary-work'-perspektiv udgør den teoretiske ramme. Det konkluderes, at vågeres frivillige arbejde er kendetegnet ved sammenhæng og stedfortrædende omsorg, hvor tid hos den døende giver erfaringer af særlig betydning. Grænser mellem det frivillige og det professionelle arbejde markeres og opretholdes både vågerne og professionelle. Vågerne overskider og udvider grænser på nærværets betingelser i situationsspecifik omsorg for døende og deres pårørende.

Indledning
 Døden i det senmoderne samfund og det, der har med døden at gøre er blevet noget, der end er (Sundheds- og Alderdomsriktet, 2016). Professionel pleje, omsorg og behandling til døende omfattes af det, der i sundhedsfaglig sammenhæng defineres som palliation (Timm, 2014; Sundhedsstyrelsen, 2017). I disse år tilbyder frivillige vågere på hospice eller andre steder (Jørgensen, 2017). Den gennemsnitlige levetid for en borger på landets plejecentre er ca. 30 mdr.

'Without Them, There Would Be Almost Nothing' - Experiences of Interacting With Volunteers in Everyday Life in Nursing Homes – Perspectives of Residents and Next of Kin

Karen Marie Sangild Stølen^{1,2,3}

Abstract
 The study's aim is to explore the experiences of nursing home residents and their next of kin related to interacting with volunteers in daily life and when the resident's death is imminent. Qualitative data consisted of 130 hours of participant observations in three nursing homes and 13 interviews with five residents and eight next of kin. A thematic analysis identified three themes: (1) Social everyday activities - a frame for responsiveness and meaningful everydayness - reflecting the existential dimension of these activities; (2) Time - contrasting volunteers' time for care activities and bedside support to dying residents with professionals' time for similar activities; and (3) Valuable relief when death is imminent - inherent ethical dilemmas - reflecting potential tension between the valuable relief volunteers provide and the preferences of residents and their next of kin. Volunteers can promote and improve a holistic palliative care approach for residents in nursing homes.

¹Department of Nursing and Midwifery, University of Southern Denmark, Copenhagen, Denmark
²REHPA, Danish Knowledge Centre of Rehabilitation and Palliative Care, Department of Clinical Research, University of Southern Denmark, Odense, Denmark
³Department of Sociology and Social Work, University of Aarhus, Aarhus, Denmark

Corresponding Author:
 Karen Marie Sangild Stølen, Department of Nursing and Midwifery, University College Copenhagen, Campus Hvidovre, Artillerivej 14, 2600 Hvidovre, København: 2200, Denmark.
 Email: kst30@uc.dk

OMEGA. Journal of Death and Dying
 Tidsskrift for Arbejdsliv

AALBORG UNIVERSITET

Professor Mette Raunkjaer

Hovedkonklusioner

Plejhjemsfrivillige og frivillige vågere er ressourcer der tilsammen tilbyder værdifulde supplerende omsorgsaktiviteter der meningsfuldt understøtter, fremmer og måske endda forbedrer en helhedsorienteret omsorg i plejeforløb hos sårbare gamle, døende og deres pårørende i eget hjem og på plejehjem.

Frivilliges handlerum er begrænset af traditionelle institutionelle rammer for samarbejdet og sundhedsprofessionelles begrænsede viden om hvad frivillige bidrager og potentielt kan bidrage med til i en helhedsorienteret palliativ praksis.

Projektet peger på, at mere fleksible samarbejdsformer med muligheder for de samspillende parter deling af fælles erfaringer, indbyrdes kendskab og dialog kan bidrage til at facilitere et bæredygtigt samarbejde mellem frivillige, sundhedsprofessionelle og borger/pårørende i den kommunale palliative praksis.

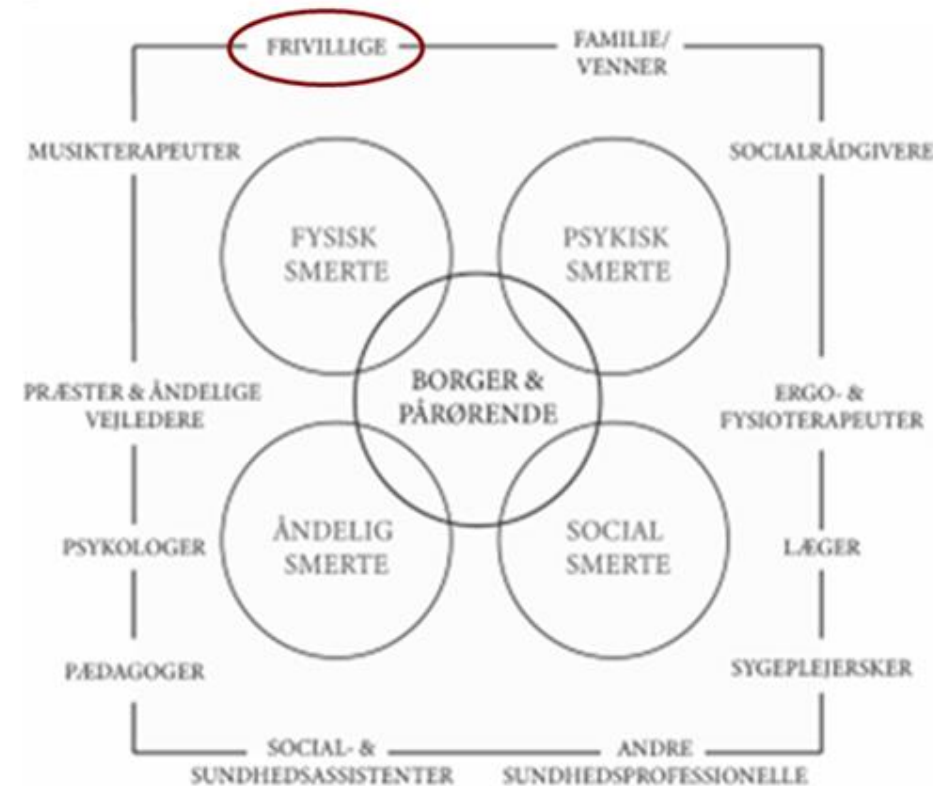
Flere grunde til forskning i frivillighed som en dimension i en tværfaglig palliativ praksis PÅ TVÆRS ☺

Frivillige ses som supplerende ressourcer der:

”tilbyder medmenneskelig omsorg og interesse, praktisk hjælp og tilstedeværelse både som hjælpere i enheden som helhed og for den enkelte patient og/eller pårørende”
(SST. 2017, s.25-26)

Figur 6. Total Pain ideologien og det tværfaglige samarbejde i kommunal basal palliativ indsats

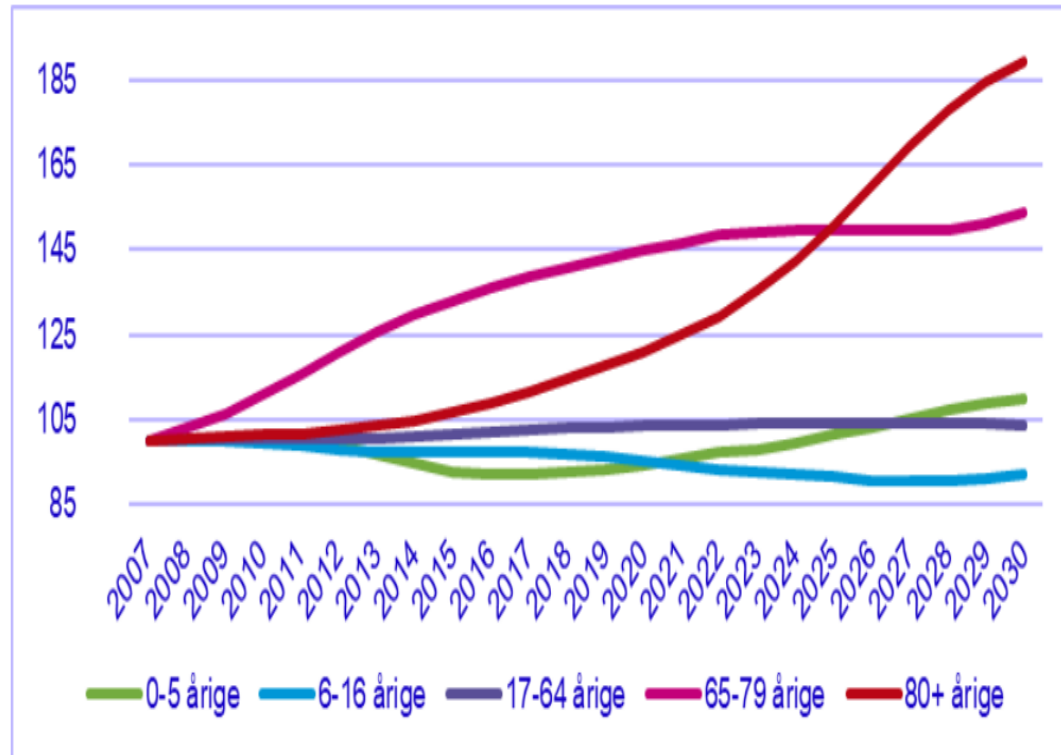

Figuren er inspireret af Marie Aakres figur i Tidsskriftet OMSORG nr. 2/2018. Den er udviklet og tilpasset palliativ indsats i dansk sammenhæng af Karen Stølen med tilladelse fra Tidsskriftet OMSORG. Norske begreber er oversat til dansk, og figuren er suppleret med

Samfundets sociale og demografiske ændringer betyder nye udfordringer ...

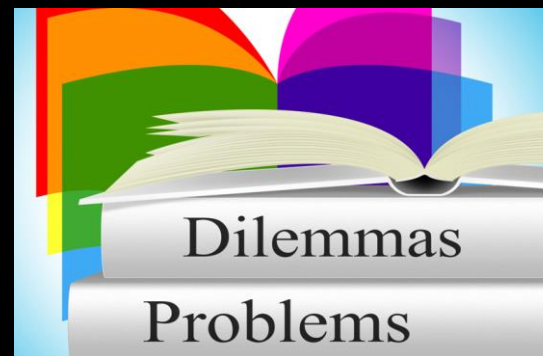
Figur 1 viser den procentvise stigning i befolkningen fra 2007 frem mod 2030. Fra 2019 og frem mod 2030 forventes særligt antallet af de +80-årige at stige kraftigt – og med hele 89 pct. sammenlignet med 2007.

Figur 1: Demografisk udvikling fra 2007-2030 fordelt på aldersgrupper, indeks 2007=100

I 2025 vil der være 75.000 flere ældre over 80 år end i 2019.

Frem mod 2030 vil vi blive 161.000 flere ældre over 80 år, hvilket er næsten 2/3 flere ældre, end vi har i dag.

De ældre lever længere og mange med en eller flere kroniske sygdomme

Behov for professionel omsorg og støtte i den sidste del af livet

DE fleste danskere ønsker at den afsluttende del af livet kan være i eget hjem

Mangel på fagprofessionelle (sygeplejersker, SSA'er, SSH'er)

Økonomien rækker ikke til den velfærd vi gerne vil fastholde og fortsat udvikle

Interessen for samspillet med civilsamfundet ikke nyt, MEN ...

Samfund Artikler Debat Job & Navne Pod

“Derudover ønsker regeringen at give kommunerne bedre muligheder for at inddrage frivillige foreninger i velfærdssamfundet, så de f.eks. kommer til at spille en større rolle i skoler og på ældrecentre. Regeringen vil inddrage relevante organisationer i dette arbejde.”

Statsministeriet 2022, s. 50.- hentet 01.02.2023 på <https://www.stm.dk/media/11768/regeringsgrundlag-2022.pdf>

Robusthedskommissi

Socialudvalget 2012-13
SOU Alm.del Bilag 292
Offentligt

CHARTER DANMAR

For at styrke og udvikle samarbejdet mellem det offentlige Danmark, borgmesterkommuner og de offentlige og repræsentanter for parterne enige om at udarbejde et charter med grundlæggende værdier og rammer for dette samspil.

CHARTER FOR SAMSPIL MELLE FRIVILLIGE VERDEN OG DET OFFENTLIGE

Den frivillige verden dækker både frivillige, foreninger og organisationer. Det frivillige Danmark er stort og mangfoldigt. Næsten hver anden dansker gør en forskel i frivilligt regi. Det kan være i idrætsforeninger, børne- og ungdomsforeninger, natur- og friluftorganisationer, oplysningsforbund, kulturelle og

Frivilligt arbejde fordobler chancen for høj mental sundhed

—

Er man engageret i frivilligt arbejde, har man dobbelt så stor chance for mentalt at have det så godt som muligt. Det viser nyt studie blandt 14.000 skandinaver

De timer, man lægger i frivilligt arbejde, kommer godt igen. I hvert fald på det mentale plan. Et nyt, omfattende studie viser, at personer, der arbejder frivilligt skønnes at have en bedre psykisk sundhed end dem, der ikke gør det.

7

CIVILSAMFUNDS- STRATEGI

8

**FORSLAG TIL EN NY MODEL FOR
STØTTEN TIL OG SAMARBEJDET
MED CIVILSAMFUNDET**

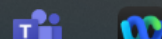
9

**Fokuser på patienter og pårørendes livskvalitet
ved investeringer og prioriteringer**

10

**Skab bedre rammer for samarbejde med
civilsamsfundsorganisationer**

Vil du læse r

Et styrket samarbejde på tværs af sektorer (OFFENTLIG, PRIVAT og FRIVILLIGSEKTOR) ses som en af flere mulige løsninger på komplekse udfordringer

Hvem kan/skal tage ansvar for hvad, hvornår og hvordan i fremtidens velfærdssamfund?

Når civilsamfundets ressourcer efterspørges i en tid hvor der mangler økonomi og faglige ressourcer bliver det efterspurgte samarbejde ekstra komplekst

Ny temadebat: redde os fra vel

🔍 Søg

Log Ind

☰ Menu

Danmark
kerneve
civilsær

19. december 2022 kl. 02.00

Debat

FOA: Mere f velfærdskris

Selvom det er positivt, at friv
velfærdskrisen derimod, at fle
arbejde fuld tid, og at de har l

Ny-

Dansk Sygeplejeråd efterlyser større fokus på faglighed og kvalitet

I Robusthedskommissionens rapport anbefales øget brug af ufaglærte til patient- og borgernære opgaver. "Det er en bekymrende udvikling, som DSR ikke støtter. Det har DSR en mindretalsudtalelse om i rapporten", siger næstforkvinde Dorthe Boe Danbjørg.

Publiceret: 11. september 2023

HVOR GÅR VEJEN VIDERE?

HVAD KAN VI LÆRE AF AT SE
PÅ DET VI ALLEREDE GØR/
HAR ERFARINGER MED?

Formål

At fremskaffe viden om:

frivilligt arbejde og samarbejde i den afsluttende del af livet hos borgere og deres pårørende i eget hjem og på plejehjem

de frivillige og det frivillige arbejdes betydning for borgeres hverdagsliv,

betingelser for, samt muligheder og udfordringer knyttet til samarbejdet med frivillige om en palliativ praksis.

Et frivillig,- borger/pårørende og professionelt aktørperspektiv

For frivilligt arbejde indenfor det sundhedsmæssige område præciseres som:

”...handlinger, der sigter på at give enkeltindivider eller grupper en øget velfærd eller omsorg eller sigter på at løse velfærdsproblemer” (CFSA,2018)

Ifølge CFSA er ældreinstitutioner de institutioner hvor kommunerne i størst omfang samarbejder med frivillige – og hvor 'samskabelse' ser ud til i et vist omfang at lykkes?

Vågetjenester fra Ældresagen og Røde Kors har samarbejdsaftaler med 82 ud af landets 98 kommuner og tilbyder støtte til døende i eget hjem og på plejehjemssider.

Alle landets hospice samarbejder med frivillige i hverdagen på hospice

CFSA, 2018; FOA 2015; Kristensen T. & Ibsen B.,2018; Ældresagen & Røde Kors 2020

Et kvalitativt design

Tre delstudier med hver sit delmål

Delstudie I

At skabe overblik over den tilgængelige forskningsbaserede viden om erfaringer knyttet til frivilliges arbejde i palliation i de Nordiske lande.

Et systematisk review af kvalitativ forskning jf. ENTREQ guidelines

Af 1521 fremkomne artikler blev 11 studier inkluderet (7 norske, 3 svenske og 1 dansk)

Tematisk syntese

Delstudie II

At undersøge erfaringer knyttet til plejehjemsfrivilliges arbejde og samarbejde i hverdagslivet på plejehjem

Deltagerobservationer og interview knyttet til tre plejehjem i tre kommuner (frivillige, professionelle, beboer/pårørende)

115 timers observationer i hverdag på plejehjem, 20 interviews med i alt 27 informanter

Tematisk analyse

Delstudie III

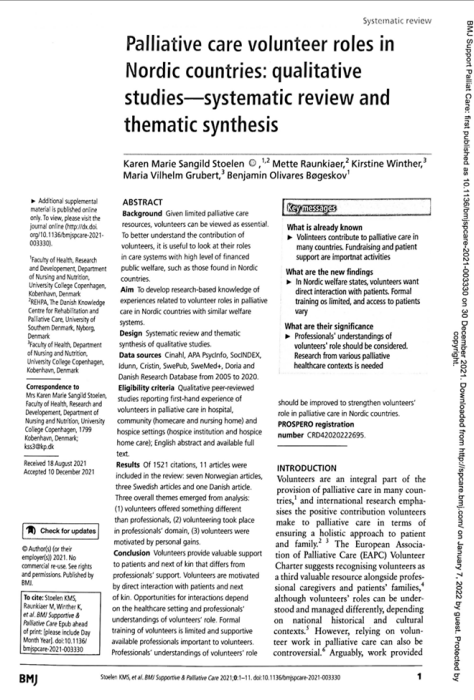
At undersøge erfaringer knyttet til frivillige vågeres arbejde og samarbejde hos døende

Deltagerobservationer og interview plejehjem og kommunal hjemmepleje (frivillige, professionelle, borger/beboer/pårørende)

65 timers observation af vågeforløb og fællesmøder, 18 interviews m. i alt 24 informanter

Tematisk analyse

Tre plejehjem (P1, P2 og P3) fordelt i tre kommuner (K1, K2 og K3) samt to vågetjenester deltog i undersøgelsen

Resultater – Delstudie I – A1

Søgning i 9 elektroniske databaser resulterede i 1521 artikler – 81 artikler screenet relevante for fuldtekst læsning. Heraf blev 11 artikler, 7 norske, 3 svenske og 1 dansk artikel inkluderet i den tematiske syntese

- Frivillige tilbyder noget andet end de professionelle - bl.a. kendetegnet ved tid til følgeskab, samtaler om det der fylder og praktisk hjælp
- Frivilligt arbejde er personlige gevinster – erfaringer af at gøre en forskel, få fællesskab med andre frivillige – men også kontakten til de professionelle ses som gevinst
- Direkte kontakt til den syge og/eller pårørende er vigtigt – mulighederne er kontekstbestemte og kun på invitationer fra professionelle
- Professionelle har forventninger til frivilliges personlige kompetencer, men ikke alle kompetencer er lige velkomne ...
- Formel træning/oplæring af frivillige er begrænset og ofte på de frivilliges eget initiativ

Formål: At skabe overblik over den tilgængelige forskningsbaserede viden om erfaringer knyttet til frivilliges arbejde i palliation i de Nordiske lande

Empirical Studies

Volunteers do the fun stuff -- Experiences from volunteer-professional caregiver cooperation in nursing homes

Karen Marie Sangild Stølen Ph.D. Student, RN, MCN, Associate Lecturer^{1,2,3,4}

Abstract
Background: The number of volunteers in Danish nursing homes is increasing. Volunteers cooperate with professional caregivers to improve the residents' well-being and quality of life as part of their palliative care. The Danish government encourages this volunteer involvement, which is partly intended to alleviate the resource constraints in municipal healthcare. Although volunteer roles are defined as complementary to the professional caregiver role, volunteer-professional caregiver cooperation can be challenging.
Aim: This article explores the challenges experienced in volunteer-professional caregiver cooperation in the general palliative care provided in nursing homes.
Method: A qualitative design and a sociological phenomenological approach were adopted to answer the research question: What is experienced as challenging in the cooperation between volunteer and professional caregivers in the provision of care for elderly residents in everyday life in a nursing home? And what meanings and understandings are associated with these experiences? Data were collected by combining participant observations and interviews, and thematic analysis structured the analytical process.
Findings: The analysis of 113 hours of participant observations in two Danish nursing homes with 30-40 volunteers involved and 16 interviews (eight with volunteers, eight with professional caregivers) identified two overall themes: 'Symbolic indications of them and us' (two sub-themes) and 'Meeting and action regarding the residents best interest' (three sub-themes).
Conclusions: An institutional distinction between volunteer versus professional caregiver domains contributed to a sense of 'them and us', which hindered common experiences and raised challenges concerning the mutual understanding of actions. The professional caregivers felt that they lacked the time to engage in social care activities with residents, for which volunteers otherwise had time. The coordinator role was a crucial link in coordinating the daily care activities for residents but marked by a sense of ambivalence among the professional caregivers.

KEYWORDS
 challenges, cooperation, experience, nursing home, palliative care, phenomenological, professional caregiver, qualitative, symbolic interactionism, volunteer

Resultater – Delstudie II – plejehjemsfrivillige A2 & A4

De sociale aktiviteter- almindelige og genkendelige men meningsfulde brud i hverdagsliv på et plejehjem

Vi taler om, at Aksel snart fylder 95 år. Jeg siger: ”Det er en høj alder”. Aksel nikker bekræftende og siger: ”Ja, jeg bliver ikke 100 år”. Jeg spørger til, hvordan han ved det. Han fortæller, at det kan

han bare mærke. Han tror ikke at hans hjerte ville ikke kunne klare det. En alternativ ramme indenfor den institutionelle ramme med positiv betydning for de gamles velvære og livskvalitet og understøttede på, altså at sige farvel” (...). De kommer i tanke om en fælles cykeltur (...) (Feltnote, P1)

”Uden frivillige så var der meget lidt der kunne gå på plejehjemmet. Beboernes mulighed for deltagelse - betinget af de professionelles støtte, viden og holdninger relateret til det frivillige arbejdes værdi for beboerne – OG – den institutionelle tradition/kultur for samarbejde” (Beboer P1)

”De frivillige er omsorgen i ”gaderne” herinde” (Pårørende til beboer P1)

FS: Hvilke udfordringer erfarer i samarbejdet mellem frivillige og professionelle i omsorg for gamle på plejehjem, og hvilke meninger og forståelser er knyttet til disse udfordringer?

Original Manuscript

“Without Them, There Would Be Almost Nothing” - Experiences of Interacting With Volunteers in Everyday Life in Nursing Homes – Perspectives of Residents and Next of Kin

Karen Marie Sangild Stølen^{1,2,3,4}

Abstract
 The study's aim is to explore the experiences of nursing home residents and their next of kin related to interacting with volunteers in daily life and when the resident's death is imminent. Qualitative data consisted of 130 hours of participant observations in three nursing homes and 13 interviews with five residents and eight next of kin. A thematic analysis identified three themes: (1) Social everyday activities - a frame for responsiveness and meaningful engagement - reflecting the existential dimension of these activities; (2) Time - contrasting volunteers' time for care activities and bedside support to dying residents with professionals' time for similar activities; and (3) Valuable relief when death is imminent - inherent ethical dilemmas - reflecting potential tensions between the valuable relief volunteers provide and the preferences of residents and their next of kin. Volunteers can promote and improve a holistic palliative care approach for residents in nursing homes.

Keywords
 challenges, cooperation, experience, nursing home, palliative care, phenomenological, professional caregiver, qualitative, symbolic interactionism, volunteer

FS: Hvilke erfaringer har beboere og deres pårørende for samhandling med plejehjemsfrivillige og frivillige vægere i hverdagslivet på plejehjem, og når døden er nært forestående, og hvilken værdi tillægges disse erfaringer?

□ 'Dem og os' kultur

- Forskellige opholdssteder – frivillige primært i fællesområder
- Frivilliges tid til det sociale og 'det sjoveste arbejde' - kontrast til professionelles tid - tab af en dimension i det professionelle omsorgsarbejde

□ Forskellige erfaringer og tolkninger af hvad der fremmer beboeres velvære og livskvalitet bedst

Nogle gange er det sådan at man tænker "øv, det ville vi også gerne kunne" men samtidig tænker jeg ikke det er misundelse overhovedet. Jeg tænker bare at her er der utilstrækkelighed at man også gerne ville kunne gøre det (me). Og det er nok fordi vi har mange praktiske gøremål. Vi har nogle ting vi skal og så når vi ikke alle det er muligt. Vi ville jo gerne kunne gøre det hele ..." (Sygepl. P1)

□ Ansatte koordinatore som centrale bindeled MEN symbolet på et plejehjem med mange frivillige og ekstra arbejde

"Det er en hindring når de frivillige og de ansatte ikke møder hinanden (...). Det er ikke nok at koordinatoren er den der som en tredje person har kontakten til de frivillige. Hvis de ikke kommer i afdelingen så lærer vi ikke hinanden at kende. Det handler om tillid. Det handler om at udvikle en gensidig forståelse for hinanden" (SoSu, P1)

□ De samarbejdende parter ønskede mere samarbejde på tværs – vanskeliggjort af den institutionelle kultur og tradition for samarbejde

PHD og lektor Morten Mikkelsen, Center for Frivillig Væsen - E 2022

Resultater – Delstudie III – frivillige vågere A3 og A4

FS: Hvad kendetegner frivillige vågers arbejde, når de sidder hos døende og hvilke udfordringer og/eller muligheder er knyttet til grænser mellem frivilligt og professionelt arbejde hos døende i palliativt plejeforløb?

Omsorgsstøtte professionelle ikke kan tilbyde

- Tid, nærvær og den der bliver siddende
- Stedfortræderen der for en tid aflaster pressede pårørende og/eller professionelle

Det er et supplement, der kan noget helt andet end personalet kan. Næmlig "Det er så ubehageligt at gå fra en borger, hvor man tænker at der burde jeg sidde" (SoSu, P2)

"Han lå næsten to år i sengen, og han kunne ikke komme ud. Jeg var desperat. Jeg følte ikke, at jeg kunne gå fra ham. Det betød en del for mig. Jeg kunne med god samvittighed og ro tage fra ham. Han var rigtig sød når de kom. Og jeg fik roen." (Pårørende, ægtefælle K2)

- At dele erfaringer i våger-fællesskabet

Det er faktisk ikke hvad det er. Jeg ved ikke, hvad det er. En eller anden tiltrækningskraft, som gør, at når man har været med til afslutningen på livet, er det en særlig situation" (Våger K2)

"Det handler om at være indlevende og tæt på og kunne vurdere, vil du være for dig selv (...), vil du holdes i hånden, vil du snakke- og samtidigt lade vedkommende dø" (Våger K2)

- Våger-arbejde indenfor det der traditionelt forstås som de professionelles domæne og betinget af professionelles invitationer og initiativer

- Grænser markeres af begge parter - MEN ingen grænser uden undtagelser

”Vi deltager ikke i plejen. Vi laver ikke nogens arbejde. Når det så er sagt,

- *De er der altid undtagelser. Det er noget, der hele tiden skal kridtes op. Man*

kalder jo ikke på en sygeplejerske for, at hun kan række et glas med et

- *Professionelles pårørendes og/eller sugerør. Så vil man gøre det et barnebarn eller et oldebarn ville gøre, den døendes ønsker/behov? nemlig hjælp til selvhjælp (Vågeleder K3).*

”Han døde kl. 6.00 om morgenen. Så vi

- *var der ikke, da han lukkede sine øjne.*

Samarbejdsform m. Uklar kommunikation og manglende

mulighed for dialog/forventningsafstemning

havde været der. Det er følelsen af at det

- *krævede stort moralsk og etisk ansvar hos vågerne*

Den var svær (Pårørende, Datter, P2).

- De professionelle som mellemlid mellem vågere og pårørende – informationer, pårørende ville ønske de havde, gik tabt

”Vi har haft nogle situationer, hvor de (vågerne (red.)) har haft travlt med at kigge på, hvad der var af medicin. De skal holde sig fuldstændig væk (...). De skal Nattevagt Heidi kommer ind kl. 01.50. Hun siger hun lige vil vende Birthe. Jeg kan se, hun har en dårlig arm. Jeg spørger, om jeg skal hjælpe, men jeg får hurtigt at vide af Liv (våger), at det må vi ikke (...) (Uddrag fra feltnote, P2)

”Du ringer bare hvis der er noget” (Feltnoter)

Anders og Lektor Henrik Sørensen og Gitte Skatzen - E 2022

Plejhjemsfrivillige og frivillige vågere er ressourcer der tilsammen tilbyder værdifulde supplerende omsorgsaktiviteter der meningsfuldt understøtter, fremmer og måske endda forbedrer en helhedsorienteret omsorg i plejeforløb hos sårbare gamle, døende og deres pårørende i eget hjem og på plejehjem.

Frivilliges handlerum er begrænset af traditionelle institutionelle rammer for samarbejdet og sundhedsprofessionelles begrænsede viden om hvad frivillige bidrager og potentielt kan bidrage med til i en helhedsorienteret palliativ praksis.

Projektet peger på, at mere fleksible samarbejdsformer med muligheder for de samspillende parter deling af fælles erfaringer, indbyrdes kendskab og dialog kan bidrage til at facilitere et bæredygtigt samarbejde mellem frivillige, sundhedsprofessionelle og borger/pårørende i den kommunale palliative praksis.

Og hvad så nu?

Praksis

Beslutningstagere på alle niveauer bør have opmærksomhed på at **samarbejde med frivillige tager tid** og kræver ressourcer fra professionelt hold

Prioriteringer rettet mod professionelles viden og **kompetenceudvikling** når det gælder samarbejde med frivillige

Villighed og mod til at afprøve **alternative samarbejdsformer** der kan fremme dialoger og kendskab

Uddannelse

Uddannelserne har et ansvar - eksisterende sundhedsuddannelsers **curriculum bør udvikles** så behovet for viden, færdigheder og kompetencer rettet mod **samarbejde med frivillige** imødekommes

I dialog med de frivillige selv, deres foreninger og organisationer bør **udvikles uddannelses tilbud der matcher det frivillige efterspørger** i det frivillige arbejde indenfor ældreomsorg og palliation

Forskning

Fortsat fokus på forskning relateret frivilligt arbejde indenfor **palliation og ældreomsorg** - udvidet fokus på frivillighed på hospice, palliative forløb på hospitaler og forskning rettet mod de frivilliges motivation, fastholdelse og rekruttering.

I samarbejde med praksis, uddannelse og forskningsmiljøer:

Interventionsforskning der udvikler, afprøver og evaluerer uddannelseselementer og initiativer relateret til samarbejde og alternative samarbejdsformer i praksis

ANY QUESTIONS?

